

ГЛАС НАРОДА.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

„Глас народа“ излази сваке недеље на табаку. — Цена му је на годину 3 ф., на пола године 1 ф. 50 новч., на четир месеца 1 фор. аустр. вред.

Дописи се шиљу уредништву а претплата и огласи администрацији „Гласа народа“ у Нови Сад. — Огласи наплаћују се: од редка оваких слова 6 нов. и 30 н. за жиг сваки пут.

КО ТРЕБА ДА БУДЕ ПРЕДСЕДНИК НА САБОРУ?

Познато је како је на пређашњем сабору било две стране. Једна је хтела, да сабор бира себи председника, а друга није то дала. Уз ову другу држи и царевина, те није одобрила, да сабор бира себи председника. Сад ће та ствар на ново доћи пред сабор и ми држимо, да неће бити излишно, ако наведемо како је једна и друга страна пређе доказивала, да има право.

Калуђерска страна каже: Како је до сад било, да тако мора и сад бити. Она овако мудрује: Још апостоли божији држали су саборе, па је ту навек најстарији апостол седио у прочељу, што сада на сабору у Карловци зову бити председник, па за то сада на сабору треба да буде председник најстарији владика, а то је патријарх.

Па то није могло друкчије ни бити, одговорила је *народна страна*. И данас кад се скупе људи, који су једнаки, а они онда најстаријег по годинама међу у прочеље.

Калуђерска страна. Али није то, него и после, кад су се држали велики сабори читава света, што се зову „вселенски“ и онда је навек најстарији патријарх седео у прочељу. Тако је било и на земаљским саборима црквеним, што се зову „поместни“, што није било на њима људи из читавог света, него само из околних места, из једне државе, као на прилику овај наш сабор, на коме су само Срби из Аустрије, и ту је навек најстарији владика, који се звао митрополит или патријарх председник био.

Народна страна. Није баш ни само тако, него су напротив толико пута цареви грчки председавали на саборима црквеним, шта више грчки цар Комнен I. председавао је и у самом синоду, и ту је дао једног патријарха осудити. Српски цар Душан силни председавао је на сабору у граду Серезу, и ту је све оне владике позбавио, што су биле из оних земаља, које је он отео од Грка, и дао је Саву четвртог за митрополита изабрати, а на нашем сабору председавали су још толико пута и комисари немачких царева.

Калуђерска страна. Али у многим нашим саборима су и митрополити председавали.

Народна страна. Било је и овако и онако, па за то се не треба позивати на оно, како је било, јер кад би тели онако; како је било, онда би на једном сабору имали три председника: цара, патријарха и комисара.

Калуђерска страна. Али то је било на силу. Цареви су отели од патријарха њихово право.

Народна страна. А патријарси су га опет отели од народа. Цареви нису требали отимати себи председничку столицу на саборима, на којима су само калуђери и попови били, и де се о догмама и канонима говорило, то јест, како треба да гласи овај или онај канон вере, морају ли се почитовати иконе, сме ли владика преноћити онде, де има жена у кући и т. д. ма да би право било, да ту и мирјани буду, којима је по нашој вери слободно о црквеним стварима световати се, али де има више мирјана него свештеника, де се о томе говори; који кључ треба да има тутор, колико соба мора бити у попиној кући, мора ли учитељ за бадава бити певац у цркви, пошто је водица, колач и т. д. ту. де се новца тиче, треба из оног реда да буде председник, који највише новца на цркву и школу даје, или бар онај, у коме онај има вере, који плаћа.

Калуђерска страна. Добро, кад народни саборима право, да бира себи председника, нека се каже само један случај, кад је сабор бирао себи председника.

Народна страна. Па шта се тим извијањем хоће. Тиме још није доказано, да народни сабор није имао право, да бира себи председника. Чиј је сабор, је ли патријархов или народни? Народни — па кад је народни, онда је народ сабору господар, и он има право, да га уреди како хоће. Хоће ли, да има на сабору 80 попова или ни једног, то му је од воље. Што до сад није тако радио, из тога се још не да извести, да није имао право тако радити. Право то, или му је отето, или га је сам напустио. Докле је тако трпео, могло је бити, сад више неће тако, него хоће овако. Ако су наши стари и уговорили са патријарсима, ми се на то нисмо дужни обазирати, ни један народ не може начинити уговор, који везује и његове потомке. Народна права, то није сермија, коју може отац да остави, или неостави сину. То се право са животом

добива, а са смрћу губи. Нико не може из гроба живима gospodarити, свако је колено свој господар.

Калуђерска страна. Али сабор није народни, него црквени, а црква свуда даје прво место патријарху.

Народна страна. Но ако је црквени није калуђерски ни поповски. Име ништа не квари. То је са свим све једно, или рекао народни, или црквени, јер шта је црква? То није само попа и црквењак. То је скуп правоверних хришћана и попа и ратар и трговац и т. д. Све то заједно, то је црква, јер као што је човек члан народа, тако је и члан цркве, име црква и народ, то ништа друго није, него двоје хаљине једнога човека. Сви су дакле чланови једнаки, само су им послови различити. Једном је, на пример, посао да оре, другом да пише, трећем да службу божију служи и т. д. Послови ови морају сви једнако уважени бити, и ако се хоће, да уступи првенство овом последњем, онда се више чини, да се велича име божије, него да се узвиси онај, који му служи, па за то му првенство траје само дотле, докле је у служби. Ту у том послу допуштамо, да је попа нешто друго, него ми, па за то не ће нико у цркву отићи, да седне у патријархов сто, али после је човек као и сваки други, с том разликом, што он носи дугачку хаљину а други не. Као такав човек долази и патријарх и монах на сабор, и не броји ништа више, него један глас. Црква права не даје прво место патријарху, него јерархија¹⁾ му то даје, а то је то исто, као што један занат даје прво место свом цехмајстору, а кад се више заната састану, онда бирају оног, што ће седети на првом месту. Али сабор наш није никако само црквени, него ако би га звали по послу, који има да свршује, онда би му било име, народни, црквено школско-фондациони, а како је и црква и школа и фондација народна, то му је најкраће и најзгодније име народни сабор. Свакојако има народни сабор право бирати себи председника. Ту му нестоји црква на путу, јер нема ни једног канона, нема ни једног закона црквена, који заповеда, да патријарх мора бити председник, дакле кад бирамо председника замери ћемо се само патријарху, а никако закону. Закон је више него сви патријарси на свету, па кад против њега не грешимо, шта нас је за друго бриге.

(Наставиће се.)

РАЗГОВОР ИЗМЕЂУ УНУКА И ДЕДЕ О ПРАВОПИСУ.

Стар попа седи на клупи пред својом кућом, седи у гаћама и кошуљи, нема ту ни дољне а камо ли горње амантије, нема ту никаква огртача, осим гаће што је као она, што се меће на главу, кад се огледају коњице. Попа је сав бео као овца, само су му бркови од силна бурмута пожутили; јер стари попа толико бурмута у нос меће, да су му се ноздрве тако

¹⁾ Јерархија, то је влада црквена, а у тој су влади сами попови и калуђери.

рашириле, да може у њих ући читава песница правнучета, што се пред њим игра у прабини. Стари је попа од старог кова. Он је запошљен још онда, када су по олтари у Граници држали парохилалне чизме¹⁾ и изузимајући ту ману, што никакву новину не трпи, врло је ваљан човек.

Поред попе седи унук његов, који је дан пре дошао из Новог Сада, де је свршио прву латинску школу.

Они тако седе на клупи, а ево писмоноше носи писмо.

Писмо је писано: Ђури Јутовићу, латинцу у Ж.

Деда узме писмо и кад виде, да се место **Ю** пише **Ју**, баца писмо од себе као да је гужно: Пи, пи, та ти добијаш од анатемника писма, та то је Шокац,²⁾ тај пише ту проклету *jotu*, та то је Вуковац³⁾ вуци га развукли.

Унук. Па и ја сам деда Вуковац, — али ја знам, да ви тако не мислите, што сте уверени, да је Вуков правопис хрђав, него верујете другим што које-шта булазне. Јота није шокачко ни латинско, него је грчко, па кад смо примили од Грка толика писма, па нисмо постали Шокици, од гуд да од једне јоте то будемо, а најпосле у нашем ванђељу читају свештеници: „*ниједина јота*“, па нико не повика: пошокчише нас свештеници за то, што *читају* јота, па за што да кажемо, да ће нас пошокчити они, који *пишу* јота. ваљда нисте и ви као онај калуђер, што:

„Све једнако виче: пошокчи нас јота!

„А на Бадњи данак крметину мота.“

Деда. Па да зашто увађају јоту?

Унук. За то, што се са тим писмом много лакше и брже пише; за то, што кад се пише са јотом, а то ће рећи по новом правопису, онда нам треба 16 писмена мање, јер по старом правопису има 41 писмо, а по новом 25. Помислите дакле, деда, колико се ту хартије и времена уштеди, кад само од сваке речи, де се досад писало *дебело јер* (њ) и *тако јер* (њ) та писма одбацимо. Колико је ту само поможено малој деци, да пре науче читати, кад 16 писмена не морају одмах из почетка учити, кад је најтеже, него то тек доцније надокнађују. Знате ви, деда, да треба деци два три дана, док једно писмо науче, па гуд то односи 16 пута три!? А друго, ако хоћеш стари правопис да научиш, треба да прођеш све латинске

¹⁾ У Граници бивало је некада у једноме месту по десет свештеника, јер је свака већа кућа имала свога свештеника, а то с тога, што у том случају није на сесију земље плаћала данка и имала је других олакшица. Од тих десет свештеника био је само један парох, а други су били као и остали паори, само што су недељом и свецем служили службу божију. Они су ишли у опаници или боси, па за то је свака црква морала купити једне чизме, па који попа хоће да служи, он дође у цркву па обује чизме. Чизме те кројене су за онога, који има највећу ногу, па тако се често догађало, да је ситијем попи, док је кадно по цркви чизма с ногу пала.

²⁾ Вук Караџић склопио је данашњи правопис, што се зове „нови“ српски правопис, да се разликује од старог славенског правописа и у томе правопису има писмо *ј* које имају и Шокици.

³⁾ (Шакци, за то, што се шаком крсте.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

била колера, и де, као што се често чисти, има изгледа, да му може на ново у госте доћи. У Београду, покрај тога, што се улепшава варош, и то беше разлог, што се преки сокаци кваре и прави граде. Кад су сокаци широки, онда се има де и воће засадити, а то не само да помаже здрављу, него и кућу чува, о чему смо се осведочили у Мајуру, де је пређашња олуја општетила све голе куће, а око којих беше големих дрва, тима не оде ни један преп ни једна треска с крова. Ако су ово били разлози и у Граници, што се морале пред сваком кућом воће садити, онда морамо признати, да и у злу има добра.

То је што се тиче сокака, а сад ћемо рећи, шта мислимо, где би требало куће градити? По варошима за невољу де се може, али по сели, де свака кућа има готово ланац земље за кућиште, ту би требало тако удесити, да је једна кућа што даље од друге и место што се баште за себе чак иза гувна међу, ваљало би их за кућу или пред њу мећати. Та први човек Адам створен је у башти, а да је хтео Бог да каже, да је боље човеку у бари, у рити, он би га у бари наместио.

Турчин, који се највише брине како ће лепо живети, држи најлепше баште и у њима има чардаке, де лети живи, а и око куће му је свуда воће и цвеће. Ако ни у чему, али у томе можемо се на Турке угледати, јер заиста, да не живе у тако здравој околини и да се сваки час неперу, као што су лењи и похотљиви, би их гад разнео.

(Наставиће се.)

ЗА ПРИВРЕДУ.

Како би трговачки момци, Срби, у великим варошима могли до службе доћи?

Већ је дошло до подсмеја, како наши трговачки момци иду по далеком свету на трговину, као оно што из Сивца у Пирош, из Пироша у Сивац иде човек ко новац, јер ако је Банаћанин, па је био на трговини чак у Новоме Саду, или ако је Бачванин, па је имао кондицију¹⁾ чак у Панчеву, онда се мисли, да је био на крај света, па је видео на чему новци расту, те му ништа више не треба, него у село, па да тамо он новце сеје, а кад тамо, а он постане грк²⁾, а то ће управо рећи: трговина му се згрчи, а не да он остави народ свој, па да буде Грк.

Па за што је то, за што и наши трговачки момци не иду даље у свет?

Да ли за то, што не би умели наћи се у свету, што не би знали говорити са туђим светом?

Не за то, јер редак је трговачки момак, који не зна добро немачки, а са тим језиком може се читав

¹⁾ Реч латинска, овде значи службу.

²⁾ Кад год су по српским крајевима само Грци држали трговине те се и данас наши трговци зову Грци.

свет проћи, него за то, што је Србин, а Србаља врло мало има, што имају трговине по великим местима, па како сваки свога прима, то за Србина места нема.

Томе би дакле ваљало помоћи и то не би ни ко други кадар био, него, Срби трговци.

Кад би сви Срби, што тргују са трговцима из Беча, Пеште, Златнога Прага и т. д. овима српски писали, онда би најмање двеста трговачких момака, морали бити примљени у горње трговине, да покрај друга рада и на српска писма одговарају.

Ово би требали Срби трговци да учине, а и право би било, јер зар не заслужује то онај силни српски новац, што га наши трговци дају горњим трговцима.

Друго би било, хоће ли ти трговци изнајуре хтети примати српске наручбине? Ко би се о томе посумњао, тај не зна шта је конкуренција¹⁾. Де који би можда једаред обутао, али вратио писмо натраг, али кад би видео, да то не помаже, он би трчао по вароши и тражио човека, који би му знао српско писмо написати. Ово можда чудно звечи, али није никакво чудо. Ми знамо неке ваљане Румљане, што овако већем раде и лепо ти, особито чива, све по реду изврши, што са српским писмом од њега тражиш.

Ништа друго дакле, него добре воље, па да се учини добро другима, а себи ни каква штета. Који је дакле тај ваљан Србин, који види, да на овај начин може Србима 12 и више хиљада форината на годину заслуге бити, па неће да им ту заслугу даде ни онда, кад из његова џепа не иде. Та ако ни зашто друго, а оно себе ради ваља овај наш предлог примити, јер што год више Србаља не једу српски лебац, тим је лакше другим Србима живети.

Помислимо и ми једаред на себе и номозимо један другом, ако овог неће, да ко ће?!

ЗА ПРОМЕТ И ТРГОВИНУ.

Како се пишу обична писма.

Човек кад је рад с другим киме да се разговара, а тај је толико далеко од њега, да се не може чути, он се онда место с устма с писмом с њиме разговара. За то, као што свако треба да зна као што ваља говорити, треба да зна тако исто и писмо писати. Али наши људи не раде тако. Како пишу наши људи писма? Пре свега морамо рећи, да они никако и не пишу или баш врло ретко и то само дете својима кући, или домаћи чељади својој на страни, а то онајвише кад солдати што по реч „измаширају“, кад оду далеко од куће у рат. И како пишу?!

Ако солдат пише кући, онда почиње са врх табака овако:

Ја сам фала Богу здрав, и поздрављам деда Јоју, и поздрављам баба Макру, и поздрављам чика Штеву, и поздрављам стрина Вему, и поздрављам браца Јоцу, и поздрављам Пелину децу, њеног дерана Пају, њену

¹⁾ Реч латинска, значи надницање.

КАЛЕНДАР (СРШЕТАК ЈУНА И) ЗА МЕСЕЦ ЈУЛИ.

IV. и I. Седмица.

ДАНИ	ПО СТАРОМ.	ПО НОВОМ.
И.	27 Самсон и Севир.	9 Лукреција.
П.	28 Пренос мошти Кира и Јована.	10 Амалија.
У.	29 Апост. Петар и Павле.	11 Пије I. папа.
С.	30 Сви дванаест апостола.	12 Хенрик.
Ч.	1. Без. врач. Кузмаи и Дамјан.	13 Маргарита.
П.	2. Полагање хаљ. богородичине.	14 Бонавентура вл.
С.	3. Јакинто и пр. Филина мит. м.	15 Хенрик испов.

КУРС ОД 24. ЈУНА 1871.

Сребро	121.—
Дукати	5.80

ПОДЛИСТАК.

ЖИВИЛА ОМЛАДИНА!

ПРИПОВЕТКА ЗА НАРОД.

III.

Патријархови апостоли.

Из преве одемо, да походимо неког Радиног кума. Ту се сукобимо са протом М.

— Од куд ви? запита прота зачуђено Раду.

— Отуд, од куд и ви, одговори Рада.

Прота је дошао у село Г., да ту привољева за патријархову страну, а Рада је дошао, да их задржи уз народњаке.

— Знам, знам, али да се на главу изврнете, не ће бити друкчије, него што ја мислим, дода прота.

— Али ако буде, господине прото?

— Не може бити.

— Али ако узможе? Шта ће те ми дати ако буде?

— Могу обећати све на свету, и оно што немам,

јер знам, да не ћу морати давати.

— Обећајте ми Милицу.

— Њу! Од ње сам вам одавна казао, да себи руке вучете. Милка је моје послушно дете, она никад и не мисли на вас, од кад сам вам забранио, да долазите у моју кућу; мени не ће ни један „омладинац“ бити зет, па с тим је крај.

— Дакле, ви већ сами не верујете, да ће бити на вашу, кад не смете, да обећате.

— Не сумњам.

— Па обећајте!

— Но — добро.

— Је ли збиља?

— Ево руке — али

— Видећемо, рече Рада.

— Видећемо, рече и прота.

— Дакле за то ли се у Карловцима канак отварао, а ја се сада свему довијам, ти си велик враг; него то није омладински, да ти завараш лудо дете, само да ти изда свога оца.

куждраву Мару. И ако одете у Чуруг поздравите шогора Кузму и сестру Милу и пријатеља Доду и прију Вецу и све комшије десно и лево, и који за мене питају и који не питају, па тако отегне од једног краја до другог, па ту не знаш поздрављали комшије пријатељеве у Чуругу или своје у своме месту. А кад се већ табак напуни од поздрава, тек се онда сети, шта је наурио да пише; али нема више места, па мора тек само да наговести: „а за оно, што сте писали,“ па даље ни беле, па нема места ни да се каже одакле се пише, ни ко пише. Па није доста само то, него заборавио је једно чељаде у набрајању да поименце спомене, па те жалости, и кад му се натраг успише, то се не сме опростити, него му се мора пребацити. Но ово није толика штета, али како наши људи не знају и не пазе кад пишу писма, то се толико пута деси, да некуд пошљу новце у писму и забраве потписати и казати када и одакле се шиље, те им тако новци пропадне, особито кад наручују новине, де новинар не зна коме ће новце или новине да шаље. А што је врло незгодно са незнања свога излажу се руги и подмеју. И ко се не би смејао, кад један човек пише адвокату: *благочестиви господине* — или, кад, што но се приповеда, Мошоринци пишу своје официру, па горе мету: *љубезна штација*¹⁾ *Мошорин*. Па како да се онда нису Швабе смејале, кад је митрополит Ненадовић писао Марији Терезији: *Врау, врау, ибер але врауен врау, Марија Терезија. Со ланг ик леб унд ту леб нит раццише попа хенген уф,* а то ће српски рећи: Госпоји, госпоји, над свима госпојама госпоји Марији Терезији. Док сам ја жив и ти жива, не вена се рацки поп.

(Наставиће се.)

Нови Сад 25. јуна.

Довози ране су јако престали, прво што су имаоци готово све већ распродали, друго пак што трговци, т.ј. кушци, нерадо узимају, јер очекују за који дан нову рану на пијаци, која по досадашњем изгледу по њивама пенеказано добро стоји. Дакле у нади да ће обилато и јефтиније куповати, него до сад.

Јечма је било већ на пијаци и продаван је пешт. мером по 2 ф. 80 и 2 ф. 60.

Жито старо 5.20—5.40 бечка цента.

Зоб 3.30—3.40 бечка цента.

Репица банатска ваган 6.6.20. Репица крупна (Kohl) ваган 6.50—6.60.

Кукуруз још се држи у цени и кошта бечка цента здравог и са свим сувог 3.50—3.60. Мало лошији 3.20—3.40.

Вино, при свем што се надало, да ће у цени због огромне штете, коју су виногради од туче и силне кише претрпели, не скаче ништа и стоји у истој цени као и до сад.

Вуна здраво добро пролази и тражи се, услед тога све већу цену постизава. Цигаја опрана стоји данас 80 до 85 ф. цента. Сремска цакл. масна 30—22 ф. цента.

Осам дана имадосмо особито лепо, топло време, што је усевима много допринело, те су се усавршили, али, па жалост, од јуче у подне почела је опет јака киша, која непрестано пада и бојати се, да ће велике штете нанети. Ст.

¹⁾ Реч латинска, значи место де се станује; у Граници зове се тако оно место, де није компанија, де нема капетана, него само један нижи официр.

— Чекај мало, не мој најпре осуђивати, док не саслушаш човека. Ја сам пре рудину дана испросио протину еџер, и ми смо већ претен свршили бити. Али дођоше дани, да се бирају посланици на сабор у Карловце. Прота је био за еџипира, а ја за народњака. Народњак победи, а еџипир доби само два три гласа. То тако разљути проту, да ми је још одмах на бираништу забранно метути кад год ногу на ветров прав. Шта је после било и од еџу, да ја знам за ветове трагове, ево то беш видети из овог писма. „Брате и не стубени верениче!“ (тако је гласко наслов Милена писма, које је скоро писано било.) „Од оног страшног, али главног дана, када је отац мој због избора посланика, затворио врата ереџи мојој, ово је први глас, што га од мене добијаш. Срце ми се цени, кад помислим, да је тако, али није друшчије. Угледала сам те сваки дан, када поред наше куће пролазиш, видела сам ти на лицу тешике бојове, била сам више пута сама, могла сам те задржати, да ериу олакшам, али ја сам срцега девојка, на кад ми се не да, да ми будеш вереник, то могу за тобом само гласити и венчати; на е тога морам и теби пре свега морам захвалити, што си се тако мучиш владом, што си Србин остао, на кад ме е благоволом нијеи могао до бити, нијеи ме хтео преваром осуђивати. Ово писмо не пише ти ни збузанина ни вереница, него сестра по мисли, којој служиш, еџи народа, чиј си ти син. Много је можда друшчије бити, али и ја и ти морали би бити невере мисли, која је једино кадра спасти народ. Ја сам кадра била пустити, да ми моју ереџу живу саране и не тужити се ни коме, али кад видим, да и ереџу народа хоће у проб да оборе, ту не могу ћутати, и то сад не могу, кад једино још за народ живим. Мој отац затражио је у прне посетове, које ако израти би ће уџина свети народне. Ја сам га слушага, кад се само о мојој глави радило, али сад се ради о глави народној и ту престаје дужност моја. Као еџери једног човека, ту настаје дужност еџери једног народа, без кога нема ни тог човека. За збузав народа, за збузав твоју и за збузав самог мог она, који ће се можда допкан покљадати, ево ти изртајем ветове тајне, да спасеш народ, да спасеш мога она, коме ће се лаше опрости кад се рене на суду јавном: хтео је само зго учинити, него кад се рене; учинио је зго, да сачувам име твоје, да не чујем, да се смутљиви размеђу; еџавина је Рада, кад су га каџуџери и онда надгиздали, кад је читав народ против њих био, да сачуваш дело име овога краја, у ком сам света угледала, и... али то је само жеља, него жеља уз коју је и црета нада, којој верујем, јер ми од неко доба негда да тужим — надам се и радугем се...“

— Имам ли сад право, што се овако владам, запита ме Рада, кад је опазио, да сам прочитао писмо. — Ево руке, ја ћу ти бити девер, још ти и прота мора у светови штрети, тако је то дело и пошпено улашено.

(Наставље се.)

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

(Сабор у Карловцима једнако траје. Рекло се у почетку, да неће дужи од месец дана, али ево већ месец неђеља и још се управо не зна, кад ће се свршити. Једни мисле, да ће са својим послом бити до Петрова дана готов, други олет вете, да ће и до светог Илије доверати. У последње доба најгласнији посло на сабору беше жеља са Романима. Сабор још није о тој деоби своју последњу реч рекао, али одбор што је уговарао са Романима навек се најпре договарао у конференцији са сабором, и што је одбор са Романима уговорио, то је учињено са знањем сабора. Сад само остаје сабору да јавно уедини својој исказе да је закупа ветова воља, да тако буде, као што је одбор уговорно, а уговорено је овако: Да се Романима даде три стотине хиљада форината из народних фондова, да им се даде подовина пикетовља фонда у Петити, а они да одустану од тога, што ишту накнаду за неки део од владичанске резиденције у Темпшвару и Вршцу, да се отакну мажасиџра, јер им се ни један не може дати, и да у свакој општини, де има два и два три брџина, па имају свештеника свога, припокопче, да тај свештеник може опстаџи, а то ће учинити е тим, што ће му оставити на миру сеџу, коју је догле плао. Све оно прикмили су романики изасланици и сад остаје још на томе, да то е сабор романики учини, али како су у одбору све сами први зџид романики, то ако они верод не преврну, можемо бити уверени, да ће сабор све одобрити, што су они урадили. Хтели они не хтели прикмити овај уговор са брџина морају то за три месеца казати, иначе после три месеца брџина се дреше руке, да могу и друшчије наређивати.

Међу важиње ствари, што се на сабору дешеше, спада и ррпачка разприша, и тужбе на Чарнојевића.

У Вршцу има две пркмене општине, и те се две општине кажеке већ од толико доба, па је напоследку и једна и друга исказала од сабора, да он ту најхужега разпришцу еџина. Сабор је на то наредио, да се има најстрожија испрота извести и по закупу судити. Ми од своје стране мислимо, да је сабор могао покупати, да завршене стране изкпир тиме, што би дао да се нова општина бира, па би можда брже крају дошли, али назамо се да ће Вршчани бити уверени, да сабор није тако наредио што је хтео једној страни против друге придртељвати, него што је мислио, да ће тако бити најбоље и *исправније*. Међутим сабор са најредком својом ништа није решио ни за једну ни за другу страну, него је оставио највишој власти државној, да ствар расчисти и да нареди што буде право, на о томе сабор да извести.

Већ од неког доба туже се општине, де је снахктуг изтријарков, на Чарнојевића, коме је сабор дао да управља са снахктугом. Међу тим тужбама понеглавиџа је тужба неког закупника (аредгатора), који се тужи на Чарнојевића, да је онако неког руке, а не на лингитацији, продао риболов Јакру и пути неких четир хиљаде форината више, него што је дао Маџар, коме је Чарнојевић дао риболов у закуп. Посланик један доисе је на сабор тај претгор, да се Чарнојевићу наложит, да лингитацију расчине и да на ново изда риболов под закуп, али како је Чарнојевић са садршњим закупниском уговор начинио, а тај уговор не може сабор поквирити, јер је он таку власт дао Чарнојевићу, да што он уради, да нико не може поквирити, то се овај претгор није могао прикмити. А осим тога, Чарнојевић је доказивао, да је он радио као што треба. Лингитацију, велит, није расчистио, јер се на лингитацији договоре они, што се надгичу, на испадно како они хоћеју, а не како хоће онај, што даје под аренду, а друго, велит, он је поред риболова издао и зекљбу што је уз риболов, а тај што се тужи на њега, није давао за зекљбу ништа, него је изаџире давао и за риболов мање него што је дао овај, коме је изаџи, а зекља та поред риболова продава је тако добро, да је за оно, што је до сад добијавио на толику *шест стотина форината*, сада добијено *тристот стотина* форината и још није сна зекља изаџа.

Још је сабор у последње време дао одговора на силне молбе и тужбе, што су њему послате и понајвише је упутио те молбе на прави пут, то јест на суд. Многа би се хиљада заштедила народу, да се мање туже сабору.

Напоследку са сабора имамо јавити, да је Чарнојевић предао сабору рачуне своје за годину дана од кад он управља са народним снахилуком у Даљу. Из ових рачуна види се, да је Чарнојевић за годину дана привредно до шездесет хиљада чистог прихода. Још је било на сабору мало жешћих речи између проте Беговића и владике Кенгелца, кад се говорило о томе, шта ће бити са оним свештеницима, који су се до 1868. године за-текли као администратори. У конференцији измири се прота са владиком, а о администраторима решиће се други пут.

Бугари устају на ноге јуначке. Тајни одбор бугарски позива народ бугарски, да повереницима одбора даје новаца за оружје и џепану, јер је земап дошао војевати.

У Француској држе се избори за народну скупштину, и до сад је изабрано 114 посланика, а међу овима има 90 републиканаца, који неће, да Француска има цара или краља. Између Немачке и Француске овладао је запетост. Французи де год се сукобе са Немцима свугде им надају мира.

Краљ талијански одселио се у Рим.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(У *Мађарској*) остало је до сада 51 милион форината нецла-ћене порције.

(*Долијаћеш ли кад.*) Неки лопов више пута је покрао кућу неког послужитеља у болници у Пешти. Човек овај није имао када ићи кући, да вреба лопова, за то намести пиштољ један тако, да је онда пукао кад се врата отворе. Врата беху закључана и тако није се требало бојати, да ће поштен човек страдати. Кад једаред, а оно дође у болницу један човек, коме је таче из пушке кроз трбух прошло, и кад тамо, а тај болесник не беше нико други, него онај лопов.

(*Скуп вате плаћа, а луд највише.*) У једном месту у Мађарској дође у једну кућу нека жена и каже домаћину и домаћице, да је њу сам Господ наш Исусе Христос послао, да им излечи децу, која беху јако болесна. Људи ови поверују жени и она почне лечити болеснике. Пре свега промрља нешто кроз зубе, после ископа на сред собе две јаме, извади из свога џепа 130 фор., и мете те новце у једну јаму, на зашти и од родитеља дечији, да и они толико у другу јаму мету, па да то до сутра у јутру у јами остане, а ујутру кад се новци изваде и међу сиротињом поделе, деца ће сасвим оздравити. Сироти људи неимадоше у кући више од 92 фор., али жена каже, да јој је Христос рекао, да не сме ни крајцаре мање бити од онога, што је она дала, те човек мораде отићи у комшилук и узамити, што му није достајало. Кад је он искупио колко треба, онда жена каза, да је то само за једно дете, а Христос јој је заповедио, да једно без другог не лечи. И тако мораде мати дециња покренути све своје злато, да накрми 130 фор. Кад жена добије новце, почне нешто око јаме радити, као да закопава новце. Затим потрпа дечије хаљине на јаме, забрани оцу и матери дечијој да дирају јаме и да гледе куда ће она отићи, јер онда ће све пронасти, као што се жена Лотова скаменила, што се окренула на Содом и Гомору, а анђели су јој рекли, да то нечини. Родитељи дечији послушају жену, али кад сутра на уречено време нема жене. Прође неколико сахата после тога — нема жене. Напоследку узме отац да одгрне земљу, да извади новце, али новаца ни од корова. Тако вам и треба кад верујете у сваку будалаштину.

(*Колко дуго живе разне животиње.*) Неки Енглец пише ово: За рибе зна се, да врло дуго живе, шта више говори се врло често о седом шарану, но најдуже живе смуђеви. Корњаче живе 36, а жабе 12 до 16 година. Бубе живе до деветог месеца. Између птица живе најдуже гуске, соколови и гавранови, који до-ерају од 100 до 150 година. Међу сисавцима живе кит и слон

најдуже, обично преживе 100 година, но знају дотерати и до 200 година. Коњи живе обично 25 година, а рогата марва 15 до 20 година; козе и овце 12 година. Лав живи 20 до 50 год., а мачка од 9 до 18 година. Међу људима особито се одликују учени му-жеви, који прекорачују обичне године и дотерају до велике ста-рости.

(*Добро памтење.*) Ових дана умро је у Сенти благајник ште-дионице. Покојник је имао тако добро памтење, да је знао на памет за свакога становника, под којим кућним бројем живи и колико има јутара земље, а Сента има 20.000 становника.

Од књиге

Неста блага неста пријатеља

имам још неку стотину комада на продају.

Цена је књизи 40 новчића.

Скупљачи добијају на дар 8 књигу или новац за њу.

Поштарину платићу ја, те ће за 40 новчића књигу свако управо у кућу добити.

Наручбине за једну књигу не могу примати, јер поштарина за једну књигу износи половину оног што књига вреди.

Стога молим своје добре пријатеље да накупе бар шест, седам претиплатника, и надам се да ће то учи-нити, јер знам да волију мени него пошти, а баш за то, што су ми добри пријатељи молим их, да ми новце унапред пошљу или да кажу да им књиге тако пошљем, да их не могу с поште друкчије добити, док их не исплате, што се немачки каже gegen Nachnahme (gegen nachname). Ово с тога чиним, што волим да и останемо добри пријатељи, јер: чист рачун до-бри пријатељи.

У Новом Саду 30 маја 1871.

Панта Поповић.

О Г Л А С И.

С Т Е Ч А Ј.

Србска црквена општина Сентомашка отвара овим стечај на две учитељије. Са сваком од ових учите-љија поособ скопчана је годишња плата од 500 фор. у вред. стан у натури или еквивалентат за овај од 120 фор. а. вред., при том новчана накнада за три фата дрва и три фата сламе.

Тражиоци ових места нека изволе своје молбенице с нуждним сведочбама о свршеним наукама и својем поведењу до 21. Јулија т. г. овој општини поднети. У Сентомашу 4. Јунија 1871.

(6-3-3)

Тоша Хаджић,
председник црквене општине.

МАШИНЕ

све врсте, каквих до данас само у свету има, продаје по најјефтинијој цени и по најбољим условљама

JOVAN MANOJLOVIĆ,

(10-1-3)

Wien, Stadtpost.

К. С. БОКШАН У НОВОМЕ САНУ

ГЛАВНА УЛИЦА КОД „ЗЛАТНОГ ЈАГЊЕТА“, БРОЈ 862.

ПРВО СТОВАРИШТЕ
ЗЕМЉЕДЕЛСКИ МАШИНА ИЗ НАЈБОЉИХ ЕНГЛЕСКИХ ФАБРИКА

R. Hornsby & Sons

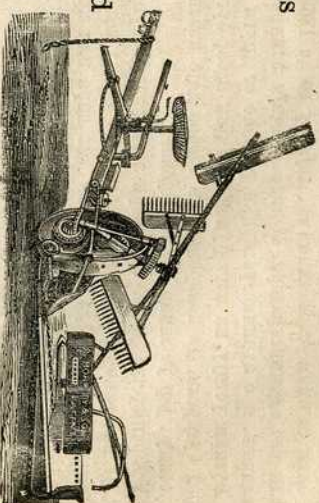
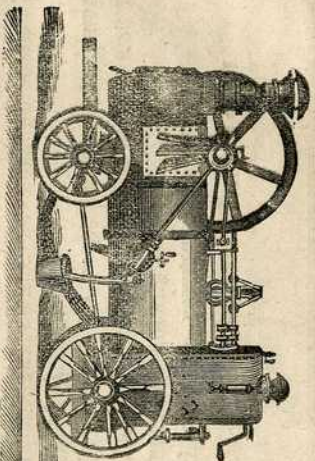
Spithead
Iron Works in Grantham

И

James & Fr. Howard

Britania

Iron Works in Bedford

Машина за вршење са паром као и са коњима, за сејање ране, кошење ране, кошење траве, крућену егзеруза, особито добри енглески ветрењача за дегљење хрњавог семена од доброг, сејке, дрљача енглески, роља и машина за праве кошуља, као и сваки други за економију потребни ствари. Уједно стављам до знања, да је кућа

Р. Х О Р С Б У & С О Н С
на изложбама у Штегину, Паризу, Штегохолму, Холандији, Енглеској, Шотланду, Бечу, Келну, Хамбургу свуда прву изложену цену добила, као и на многим другим местима. —

ДРУГО СТОВАРИШТЕ МАШИНА ЗА СЕЈАЊЕ И ВЕТРЕЊАЧЕ

од
Edvard & Kine у Визебургу,

исте машине за сејање у толико су боље за наше економије, јер су у пола лакше од енглеских, а те исте конштрукције и могу два коња читав дан на њима радити, а да се не уморе. Уједно је и цена много мања; тако исто могу препоручити и ветрењаче, јер по доброту су припознаје а и једни и други, у Бечу, Лепиги, Линцу, Агенбургу, Хамбургу, Траци и на више места добила је иста кућа мадаље за награду.

ТРЕЋЕ СТОВАРИШТЕ

ДЕЦИМАЛСКИ КАНГАРА И СВИЈУ ДРУГИ ВРСТА

од

Jos. Florenca у Бечу.

Почем данас сваки економ који рану продаје и купује исту мерити мора, то ова кућа што се тиче сатава и солидности при продаји своје робе од први је, у Лондону прву учену је добила, у Бечу, Крелму, St. Pölten, Линцу, Амштетену, Катененургу и на другим местима, и може се особито свакоме препоручити.

Ове означене робе продају се по оригиналним фабричним ценама.

4. Продаја барута.

Препоручује свиња довицајма, општинама при потреби о светковинама, као и онима, којима мајдански камен ценају. —

5. АГЕНТУРА

Мениџарнице франко мађарске банке која продаје земље у друштвеним играма, и дојединце, исто тако сваке врсте оригинални. —

6. ОБЈАВА.

Продаја дрва за ложење у малом или већем квантуму, може се код гореозначеног добити.

При потреби од ових горе означених врста есања, умољаваше се сваки да се на специјалну трговину код „Златног Јагњета“ у главној улици, бр. 862. која се уједно и. н. општинску најбоље препоручује и уверава о најсолиднијој послуги — обратити.

ВЛАСТНИК И ИЗДАВАЛЦ: „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ“, — УРЕДНИК НАНГА ПОПОВИЧ.

Српска народна задруга за штампању у Новоме Сану 1871.

